

apretant als demés vehíns que no volían reconeixer la seva autoritat y no'ls rendia vasallatje.

* * *

Aixís com he dit varen passar molts anys fen de las sevas, se feren tots dos mol ríchs y-en cambi la Vila semblava un poblet descuidat; embrutits en son negoci, descuidavan els interesos públichs, puig, entre ells dos y algun altre amich de causa tenían copat l'ajuntament constituintse en regidors vitalicis, y la Vila que ben administrada podria semblar una ciutat moderna, neta y bonica, semblava com t'he dit un poble gran, brut y descuidat en tots sentits, tan material com moralment.

* * *

Vet aquí, que'n vista del descuit, deixadesa y mala administració que reinava á la Vila, varen comensar á rundinarne alguns vehíns y comensaren á fer propaganda contra'ls explotadors, publicant els seus abusos; per que tothom ho sapigués, fins feren sortir papers d'imprenta en els qu'es treyan els drapets al sol, arriván á ser un escándol, al enterarsen el públich, fins á tal punt, que aquells que avuy ne diríam cacichs se preocuparen seriament per por de perdre el manech de la paella, y barrina, que barrinarás, per veure com podrian guanyar en la lluita que s'els presentava; lo que mes els molestava eran els papers d'imprenta, per que els deyan las veritats, fent públich lo qu'ells volían que tothom ignorés.

* * *

Vet aquí que un día amohinats de la campanya que contra ells se feya, tingueren una reunió ab els que també mamavan de la pubilla, y que per lo tan eran de la colla, y tots plegats capissaren molt per veure lo qu'els podrian fer á n'aquells desvergonyits qu'es ficavan allí'hont no'ls demanavan y'ls hi destorban el negoci; cada cual hi digué la seva, l'un, els volfa matá á tots, l'altre, els volfa reventá, l'altre, els volfa portá al juljat, resultava que no s'entenían, fins que un d'ells, referín un adagi castellá, que com no entenia, va dir al revés, *un sacco clava otro sacco* y tot seguit desenrotllá son pensament dihent: ells nos dihen ab papers d'imprenta las veritats, donchs nosaltres els hem de dir també ab papers d'imprenta las mentidas, el que llegeix tan s'empasa una cosa com un altra; tots, semblán haber trobat una solució, aprobaren l'idea, pero al anar á posarla en práctica comensaren á fer compliments per que cap d'ells era capás d'agafar la ploma per ferla escriure; com que tots se trovaren en el mateix cas, no's donaren vergonya de reconeixer incapasos; un digué, noys, lo que no's te's busca, com que no'ns ha tirat la ploma, hem de buscar qui'ns supleixi. Aceptada l'idea, tots posaren el cap entre las mans y'ls cotsers sobre la taula rumián á qui podrian confiar la missió de que escribis mentidas contra'ls seus contraris, y ru-

mia, que rumiarás, fins que al cap d'un rato, un se dona un cop al cap dihent ¡ja el tinch! tots sel miraren ab satisfacció per haberlos tret de pena. ¿Qui es? ¿qui es? tots preguntaren, y el descubridor digué: per escriure no hi ha com la gent de lletras, y per lletras no hi ha com els mestres. Per aquí corre una especie de semi-ex-mestre que l'han tret de per tot arreu ahont ha estat y qu'en materias d'escriure ne sab molt, es ben bé alló qu'en dihen, tan bona cara posa ab una mentida com ab una veritat. Y ¿qui es aquet que no sé com li heu dit de mestre?

Es un que va sortir ab la cua entre cammas d'un Castell y tot sol sen va anar á un altre Castell de Roca, d'ahont també l'acaban de treure á fora, cuan el vejeu, la cara ja'l recomana y cuan el llegireu ne quedareu escruixits de lo bé que ho fá, y tots contents pensantse haber resolt el problema, ja volían comensar deseguida, cuan un dels de la colla feu notar, que'l tal enlletrat era republicá y que tal volta no voldria servir al caciquisme. El que l'havía proposat digué: això no vos fasse por, el conech mes que vosaltres, es d'aquells que'ls castellans dihen que «tanto sirven para un barrido, como para fregado», á mes dels vicis que l'adornan, no te mes conviccions que'ls cuartos; y escriurá á gust de qui pagui.

Vet aquí que tots se convenceren de las rahóns esposadas y concertaren al tal escriptor perque fes sortir un diari que ho fes ben fort contra els revolucionaris, ab la consigna tant sols, ¡de que ho fes fort!

* * *

Vet aquí, que al cap de pochos días, comensan á sortir els impresos confeccionats ó escrits per la eminencia y ho feu tant fort y ab tant mala sombra, que caigueren com una bomba sobre els que'l pagaban y el desastre fou tant gros, que tingueren de dirli prou, perque á mes de ser la burla de tots els de la vila, se trovaren que encare feyan favor á la causa de'ls seus contraris. Com que la culpa no era del sabi, per que feu lo que li habían manat, li cambiaren las ordres y fins cambiaren el nom del periódich, volguentli donar una forma mes séria, tot, per veure si agafarian prossélits, pero com la cabra sempre tira á la montanya, el tal sabi, no sabia reprimirse, y omplia el periódich, copiant trosos d'altres—que aixó es molt cómodo—ficantli, entre tros y tros, alguna tonteria de las que la seva mala fé li sugereixen, dihent mentidas tant ridiculas y calumnias tant indecentas, que feu que'l semanari produhis els mateixos desastrosos efectes que'l primer, de resultas del qual, no se lo que va passar, pero crech que si no hagués sigut per el *maleit que dirán*, ja haurían enviat al tal lletrat fora de Catalunya, per que may mes tinguesen ocasió de aprofitar sos oficis, que tant bons resultats els ha donat; deixarian corre alló del *Pueblo da Verano*, per que ja s'acosta el fret y cuan una eina no va bé per la feina que ha de fer, val mes arre-

conarla, que perdre el temps.

Derrera la porta n'hi un fus y per avuy acabat amen Jesús.

Valent.

Reflexions de un matuté

Diu que'l calaix d'en Bou creix,
no hu faria si fos frare,
si sols mon negoci es are
el de llagonisa y greix!
Tinch la botiga replena
els pernills molt ben penjats
res, son tocinos passats
pro cuan la lluna no es plena
aprofito la foscó
y ab lo *mutis* dels burots
pasa *porch* per bestia grossa
que aixó no hu poden fer tots.
Res de busca papeletas
ni si pesa tant ni cuant
no'm agrada aná affuixant
baix Sant Roch molts pessetas.
Y es reconeix mon talent,
saben soch aprofitat
fins soch (¿) d'una Societat
¿qui ho diria? president.
Que soch (!) un frare ja hu sé,
que afaito 'ls bens comunals....
perque son tant carcamals
mon Deu y patria, es calé.
¿No cobra en Sinia el molt dropro
tenint fins qui vá á firmá?
¿no passa sense pagá
en Pepet l'oli de coco?
¿Satisfá las portadoras de ví
en Quel, y l'aiguarden?
¿trevalla gaire el Valent
y en Ventura, molts horas?
¿L'Antoné no ven l'arrós
fent á tothom competencia?
fins el *Nas*, ¿no te llicencia
de fe'ls beures ab... d'allós?
¿No cobra un mestre trapella
que fins l'honra s'ha venut
y asegura l'escudella
escribint un paper brut?
¿No so encare mes honrat
que no aquest mal retratista
que un cop cobrat, per la pista
del treball encarregat?
Tot aixó que no es gens noble
¿no hu pagan sens protesta
tots aquells que van vota
als que administran al poble?
¿Doncas que ni hagi un mes
que s'atrapi á la mamella
y xumi la vaca aquella...
no trobo que siga res!
La cuestió es fe'l *paquet*
y dançá al só d'aquell ball
¡fe'l poble ruch y ximplet
y anar naltres á caball!

Xicoira.

APOTEOSIS

El senyor Guix, ab sas *Caricias* del «Sevillano», trovem que esté una mica, mica, mes indecent que ab aquella gran obra seva, en que tothom mort sucant els dits dintre una gibrelleta.

En aquell *argumento*, sols hi trovem á faltar l'apoteosis final, que podria fershi de la següent manera:

Al centro, primera caixa, un burro ca-